

המדרשה למוסיקה
מכללת לוינסקי
לחינוך

בשיתוף עם

התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית

MT 90 מפג

מפגשים עם "מוסיקה חיה" : לכתות

LEV0115087 - 000 - 004

011508700361

מפתח

תכנית לחינוך מוסיקלי וקשר עם הקהילה

מפגשים עם "מוסיקה חיה"

"צלילים על קצות האצבעות"

לכתות א' - ב'

ינואר 2004 - תשס"ד

שיר/ריקוד : קומה אחא

שיר / ריקוד "קומה אחא"

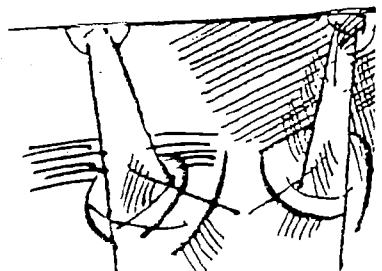
מילים: יצחק שנהר

לחן: שלמה פוסטולצקי (188?)

"קומה אחא" הוא אחד מריקודי המופת שבריקוד העם הישראלי. המלחין היה חלוץ מאנשי "גדוד העבודה", חבר קבוץ עין חרוד. הן המילים והן הלחן מתארים בתמצית את ההוויה המיוחדת של ההורה החלוצית: "אין כאן ראש ואין כאן סוף, יד אל יד אל תעזוב..."

הכוריאוגרפית רבקה שטורמן הצליחה להפיץ במהרה את תנועות הריקוד. היא קבלה את השדאתה ליצירת הריקוד בעקבות חוויה עזה שנחרטה בלבה שעה שהייתה עדה ליום העלייה של קבוץ שדה נחום כאחד מיישובי "חומה ומגדל" בעמק יזרעאל המזרחי, על גבול עמק בית שאן (בשנת 1937). כאשר עקבה רבקה אחר העשייה הנמרצת של יום העלייה על הקרקע של היישוב החדש, התרשמה עמוקות מכיווני הפעולה במלאכות השונות: עבודות תפירה מן הפנים החוצה, תנועת המגל בשטחי העשבים ועוד. תנועה זו הפכה לסימן היכר מובהק של הכוריאוגרפיה וייחודה את הריקוד משאר סגנונות ההורה שהיו נפוצים בימים ההם. הכיווניות של תנועת היד והזרוע כביטוי הממחיש את פעולות המלאכה, וכן היסוד הסינקופי של ההורה "קומה אחא", העניקו מפנה סגנתי מעניין לרפרטואר ריקודי העם, רפרטואר שחובר במקביל למלאכת ההלחנה והמלל של שיר העם הארץ ישראלי החדש והמתחדש.

Handwritten musical score for 'Kuma Achah'. It consists of three staves of music in 2/4 time. The notes are written in a simple, folk-like style. Below the staves, the lyrics are written in Hebrew. The lyrics are:
 1. זָרַשׁ פָּאן אֵין לֹנֶבֶה שֶׁ מְהַיֵּת אֵל סִבָּה סָה - תָּא אֶמְהָ קָה
 2. פָּן - נַעַי - אֵן דִּי יֵת יֵס - וְקַעֲשׁ יֵס זֹבְעִית אֵל דִּי אֵל דִּי סוּף פָּאן אֵד
 3. אֵל אֵל - מִשְׁחֵן בְּכַלְהֵי מִן - וְכַפְרֵה מִן אֵל אֵל אֵל אֵל אֵל

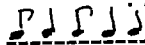
קומה אחא, סבה סה
 אל תעמה, טובה שוב.
 אין כאן ראש ואין כאן סוף,
 יד אל יד - אל תעזבו
 יום שקט יום יורת,
 אנו נפן אח אל אח,
 מן הכפר ומן הכפר

שיר/ריקוד : "קומה אחת"

תכונות בולטות:

1. אופי נמרץ ומרומם רוח
2. יסוד הסינקופה החוזר על כל התיבות, למעט אחת בלבד , תיבה 8 (ראה נספח מס' 1)
3. מבנה ברור :
- חטיבה ראשונה: תיבות 8-1
- חטיבה שנייה: תיבות 16-9
4. הבחנה ברורה בין שתי חטיבות מוסיקליות הנבדלות זו מזו בשל מרכיב הרגיסטר והמנעד :
- קפיצה של אוקטבה בעלייה בין סוף תיבה 8 וראשית 9, דרך הקווינטה לה, במעבר אל החטיבה השנייה
- השארות על רגיסטר גבוה ומנעד עולה בהמשך החטיבה השנייה (תיבות 9-10, 12).
5. פיסוקים סמטרים –זוגיים, במהלכים סקוונציאליים (לדוגמא: תיבות 1-2 עם תיבות 3-4; תיבות 9-10 עם תיבות 11-12)

6. ניצול מרבי של שתי תבניות המקצב הבולטות :

זו אשר בתיבה 1

זו אשר בתיבה 2 (וואריאנט של הראשונה)

7. השלמה בין תהליכי הצטברות אנרגיה שונים:

- הצטברות אנרגיה עד תום החטיבה הראשונה
- התפרצות אנרגיה החל מראשית חטיבה שנייה (תיבה 9)
- ריפיון וסגירה בסוף החטיבה השנייה (תיבות 15-16)

מטרות ויעדים:

- לימוד השיר/ריקוד על פי ההתנסויות הבאות:
- תגובה ספונטאנית במרחב להבעת האופי שלו
- השלמת מידע על השיר/ריקוד (ההורה) מתוך הטקסט והרקע (נספח לתלמיד מס' 3)
- הבעת התנועה הסינקופלית בחלקי גוף שונים
- התייחסות אל מילות השיר, לאור רוח התקופה
- התמצאות בראשית האוריינות תוך ניצול ריבוי ההופעה של היסוד הסינקופלי בתנועות גובה – מתאר משתנות

הצעות לפעילויות:

1. תאור פרטי ההשראה של הכוריאוגרפית רבקה שטורמן
2. הדגמה על הפעלת תנועת היד והזרוע הממחישה את מלאכות העבודה באדמה (תנועת המגל: מרכז-פנימה-החוצה)
3. הפנמת התנופה של הסינקופה בתנועת היד והזרוע על פני כל מהלך השיר, בעמידה על המקום
4. הפנמת התנופה של הסינקופה עם כל חלקי הגוף במרחב
5. תגובה בתנועה מוטורית והבעתית משתנה במעבר אל החטיבה השנייה של השיר
6. עמידה על הבעת שינויים בתנועה להבחנת מהלך סקוונציאלי, מהלכי הצטברות וריפיון
7. לימוד מילות השיר, הקראתו, תוך הקפדה על היגויו והתאמתו למהלך המלו-ריתמי בשעת השירה
8. התמצאות באוריינות על בסיס ריבוי ההופעה של היסודות המלוריתמיים הבולטים (ראה נספחים לתלמיד מס' 1 ו-2):
 - . מלאכת האוריינות תתרום ל:
 - הבחנה ובידוד מרכיב המשך
 - הבחנה ובידוד מרכיב הגובה
 - הבחנה ודליית התופעה המלו-ריתמית בשלמותה
9. בניית כוריאוגרפיה על בסיס הרקע שנלמד תוך התייחסות והבחנה אל השונה והמשותף בין שתי חטיבות השיר בתחום העוצמה, האנרגיה המצטברת והמשתחררת, המנעד, והרגיסטר.

סופר נומ. 7 (מלח)

KUMMA ECHIA (HORA)
(J. SHENBERG)
קוממה אחיא (חורא)
(י. שניברג)

Allegretto

מִיָּד עֵין קַמְּנוּ רֹשֶׁתְךָ וְרֹאשׁ פִּתְּךָ
 קוּמָה עֵין קַמְּנוּ רֹשֶׁתְךָ וְרֹאשׁ פִּתְּךָ
 מִיָּד עֵין קַמְּנוּ רֹשֶׁתְךָ וְרֹאשׁ פִּתְּךָ
 מִיָּד עֵין קַמְּנוּ רֹשֶׁתְךָ וְרֹאשׁ פִּתְּךָ

ית עקב ימים קודם / ית עקב ימים קודם,
 אתה נתן לנו את התורה / אתה נתן לנו את התורה,
 בפרשת פנחס / בפרשת פנחס,
 קוממה אחיא, סוכה טובה, / קוממה אחיא, סוכה טובה,
 את עמנו, שנתנו שבת / את עמנו, שנתנו שבת,
 ואת פסח, ואת פסח / ואת פסח, ואת פסח,
 ואת יום כיפור, ואת יום כיפור / ואת יום כיפור, ואת יום כיפור.

צלילים / שיר / ר
זוגות ד
.אהא"

- איזו ת
- אלו ת
- מהם ש
- התיבות
- באלו
- באלו
- מה מע
- תמנים

סופר נומ. 7

צלילים על קצות האצבעות
שיר/ ריקוד "קומה אתא"

זוגות התיבות המופיעות בהמשך שייכים לחלקו הראשון של השיר "קומה אתא".

א. האזינו לחלק הראשון של השיר בנגינת המורה ועקבו משמאל לימין אחר כל זוג תיבות

ב. הביטו בזוגות התיבות וענו על השאלות הבאות:

- איזו תיבה יוצאת דפן, ומדוע?
- אלו תיבות דומות, ומדוע?
- מהם שמות התווים המופיעים הרבה פעמים במנגינה, סמנו אותם בתוך התיבות.....
- באלו תיבות יש מרווח של קפיצה בין שני תווים.....
- באלו תיבות יש מרווחים סמוכים בין התווים.....
- מה משותף ומה שונה בין התו הפותח את החלק הראשון של השיר ובין התו המסיים את החלק הראשון של השיר?

החלק הראשון של השיר:

שיר/ריקוד: "קומה אחא"

בשיר "קומה אחא" חסרים תווים. תיבות שלמות "קפצו" מתוך השיר ונמצאו בתחתית העמוד.

1. האזינו לנגינת המורה:

עליכם לזהות ולגלות את התיבה המושמעת; לאחר מכן רשמו את מספר התיבה המתאים בתוך העיגול הריק.

2. העתיקו את התווים של התיבות "שקפצו" אל תוך התיבות הריקות של השיר.

3. האזינו שוב לנגינת המורה ובדקו האם מלאכת ההרכבה של התיבות הושלמה בהצלחה.

השיר:

התיבות "שקפצו":

ישראל

ריקוד ההורה

"קבמה אחא"
ז' ז'

השיר - ריקוד "קול דודי"

מילות השיר לקוחות מספר "שיר השירים": הלחן עממי. הכוריאוגרפיה: רבקה שטורמן
הריקוד הוא בזוגות, נינוח, כאשר הבן מחזיק בידי הבת ומוביל אותה בתנועת הליכה, דילוג
וקפיצה, בהתאם לתבניות הריתמיות הבולטות.

התכונות הבולטות:

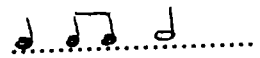
1. מנעד מצומצם של קווינטה, מצליל היסוד רה עד לה, עם ירידה אל הדרגה השביעית
של המזדוס, אל הצליל דו. (ראה נספח מס' 5)

2. המהלך המלודי המובהק הוא סקונדאלי; המהלך הבא בחשיבותו הוא קפיצת הקווינטה
העולה רה- לה

3. הפיסוק סימטרי לפי חלוקה של פסוק פותח וסוגר
מבנה השיר:

א-א; ב "פותח", ב "סוגר"

4. התבניות הריתמיות הבולטות: נעות סביב רבעים, שמיניות וחצאים (במידה והשיר
רשום במשקל 4/4)

או סביב שמיניות וחלקי שש עשרה ורבעים (לפי משקל

2/2, כפי שרשום במקור)

5. בשל התכונות שנמנו עד כה, המנגינה נוחה לשירה ומתאימה לקהל היעד של הלומדים

הצעות לפעילויות:

1. הקניית המקצב: בטפיחות, בשפת המקצב

2. הפנמת המקצב במרחב: הליכה ברבעים, הליכה בתבניות המדויקות של
השיר

3. הפנמת הפיסוקים והאתגרות על פי תנועה במרחב בארטיקולציה ובהבעה הולמות

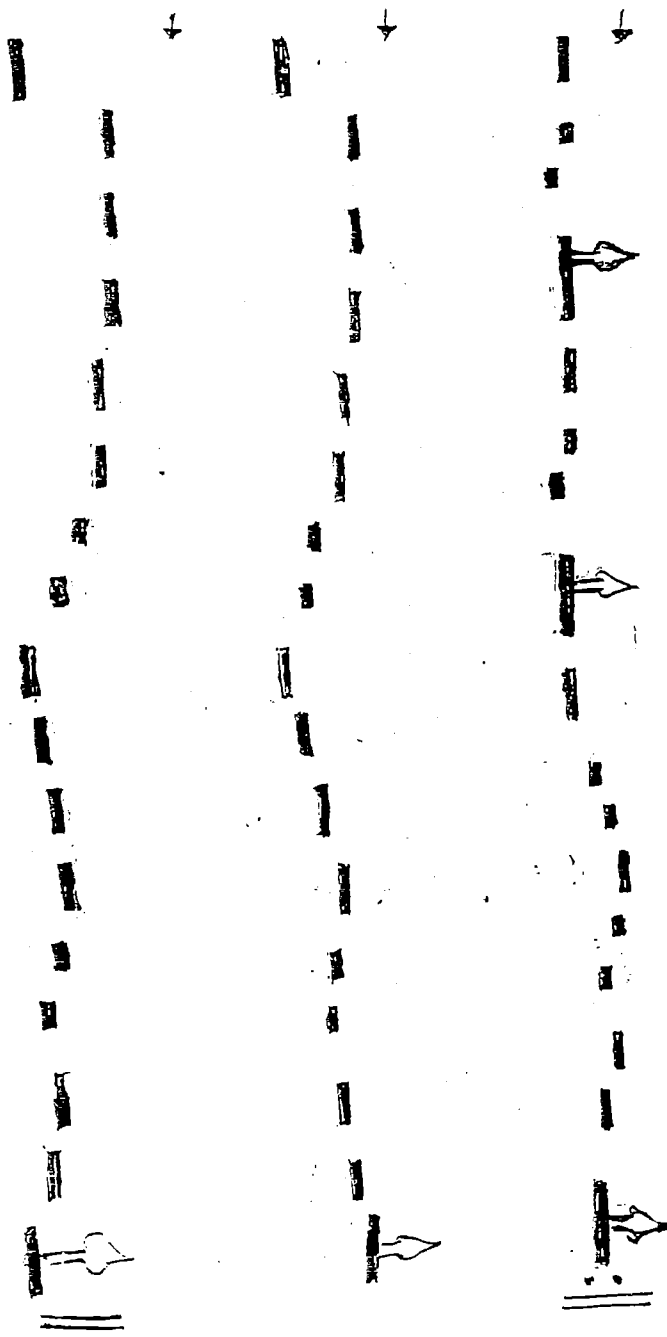
4. מעקב אחר תבניות המשך/המקצב של השיר הרשומות על הלוח לפי:

עקיבה רציפה בהנחיית המורה

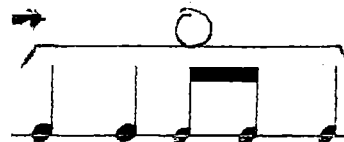
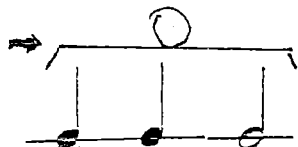
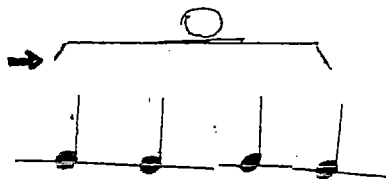
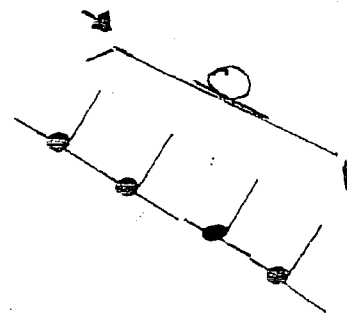
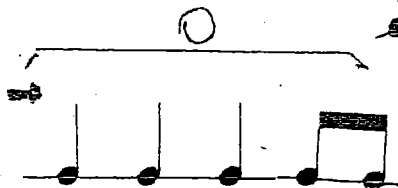
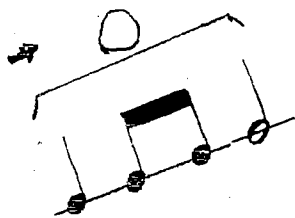
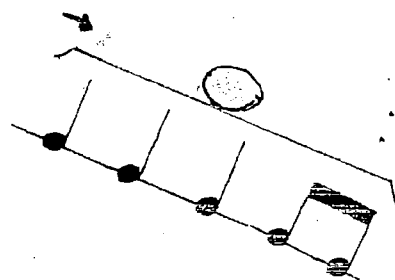
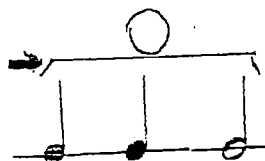
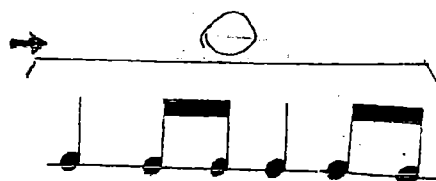
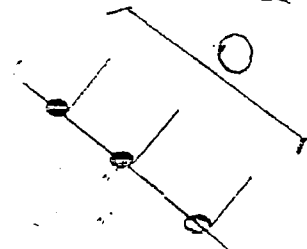
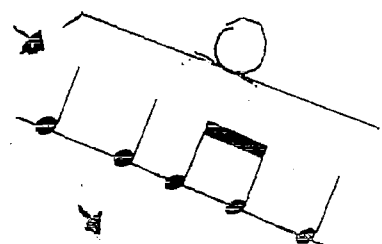
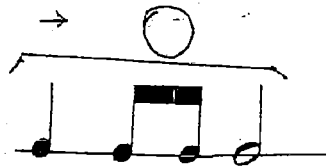
חידון/ זיהוי תבניות המנוגנות על ידי המורה

- . חידון/זיהוי בין הפסוק "הפותח" והפסוק "הסוגר" המרכיבים את המשפט המוסיקלי השני של השיר
- . השלמת הכתבה של תיבות השיר על הלוח או על דף עבודה לכל תלמיד . שירת השיר על פי שפת המקצב ובמעקב על תבות השיר לפי הנחיית המורה . שירת השיר בשפת מקצב ולפי דקויות בארטיקולציה ובעוצמה
5. שירת השיר עם מילותיו תוך הקפדה על הפקה קולית נאותה, והבחנה בדקויות בתחומי הטמפו, הארטיקולציה והעוצמה (התייחסות אל הטקסט, אל המקור; מיהו "דודי"?)
6. זיהוי תנועות גובה בעזרת גראפים המתארים תיבות בתנועה עולה, בתנועה יורדת, בתנועת סקונדות, בקפיצות של מרווחים גדולים, בתנועה גלית ועוד
7. מעקב אחר מהלך התווים – תוך מיקוד על תנועה ריתמית בלבד, או על תנועת גובה, או על שתיהן, תוך התייחסות לאתנחתות, פיסוקים ועוד, באמצעות סימון כלשהו על הגראף (לדוגמא: פסיק, תג) (ראה נספח מס' 1)
8. חידון/זיהוי של תבניות השיר על פי הרישום הריתמי שלו, תוך התייחסות אל אתנחתות, נשימות ופיסוקים באמצעות סימון כמו פסיק, תג, ועוד (ראה נספח מס' 2)
9. האזנה חוזרת לביצוע בחלילית וראשית תהליך המעקב אחר תווים בדף עבודה אישי לכל תלמיד (ראה נספח מס' 3)
10. מעקב אחר מגניבת השיר על פי רישום מסודר של גובה ומשך בחמשות (ראה נספח 4)
11. האזנה לביצוע השיר בביצוע הזמרת גאולה גיל (ילידת תימן), והבחנת בתכונות הבולטות של הגרסה המוקלטת: (מי פותח בצלילי המגנינה? מי המבצעים במהלך כל השיר?, מה משתנה בכל אחת מן ההופעות של המגנינה?, ועוד)
12. התייחסות לתרבות הקול של הזמרת הסולנית, על רקע הזמן והמרחב התרבותי
13. בניית כוריאוגרפיה פשוטה תוך שמירה על העקרונות הבאים:
- יסודות מסורתיים של הכוריאוגרפיה המקורית (ראה נספח מס' 6)
 - תנועת הליכה מתונה על פני שתי התיבות הראשונות של המשפט המוסיקלי הראשון, ובהמשך תנועה שלובת תנופה, דינמיקה ואנרגיה עד סוף המשפט הראשון
 - תנועת דילוגים, קפיצות או ריצה קלה בפתיחת המשפט המוסיקלי השני ("פסוק פותח") ובפתיחת הפסוק האחרון ("פסוק סוגר")
 - הצעת ג'סטות שונות המבחינות בין קו המתאר של "הפותח" לבין ה"סוגר"

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ
ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ

קול דודי
תיכון - הכתמה

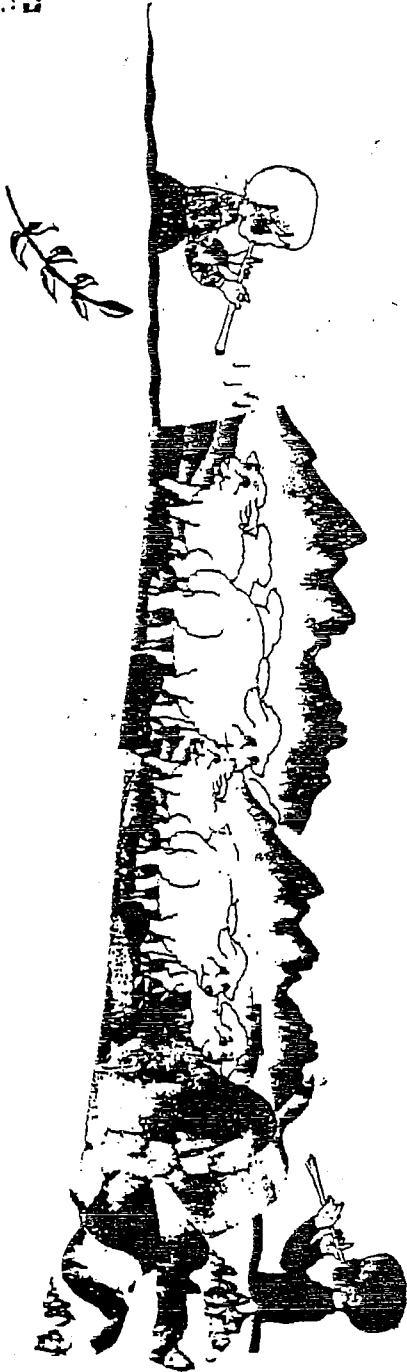
תחת דודי

|| פ פ ז ז י י ז ז י י ז ז פ פ ז ז ↓

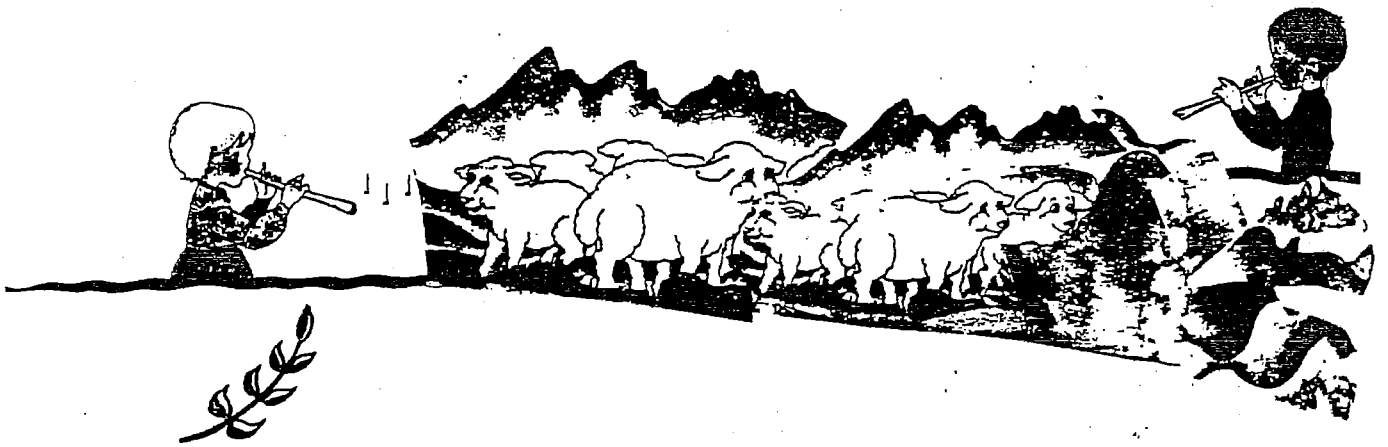
פ פ ז ז י י ז ז י י ז ז פ פ ז ז פ פ ז ז ↓

|| פ פ ז ז י י ז ז י י ז ז פ פ ז ז ↓

פקודת השבת
 שבתות לא יקראו

קול דודי

נקפץ על התו

בדלג על הגבע

Handwritten musical notation consisting of three staves. Each staff begins with a treble clef and a right-pointing arrow. The notes are numbered 1 through 12. The first staff contains measures 1-4, the second staff contains measures 5-8, and the third staff contains measures 9-12. The notation includes various note values and rests.

אמרי

קול דודי

להלן

Handwritten musical notation on three staves. The lyrics are written below the notes in Hebrew. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The lyrics for the first staff are: קול דודי - קול דודי - קול דודי - קול דודי - קול דודי. The second and third staves continue the melody with lyrics: קול דודי - קול דודי - קול דודי - קול דודי - קול דודי.

(מתוך שיר השירים)

קול דודי הנה זה פא
 נקבץ על ההרים
 נדלג על ההבעות

אמרי

Handwritten musical notation on three staves, numbered 1 through 12. The lyrics are written below the notes in Hebrew. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The lyrics for the first staff are: קול דודי - קול דודי - קול דודי - קול דודי - קול דודי. The second and third staves continue the melody with lyrics: קול דודי - קול דודי - קול דודי - קול דודי - קול דודי.

ישראל

קול דודי

פולקה איטלקית

מאת סרגיי רחמינינוב (1873 - 1943)

המלחין והיצירה על רקע התקופה

סרגיי רחמינינוב נולד ברוסיה למשפחה אמידה שירדה אחר-כך מנכסיה. הוריו היו מוסיקאים חובבים, ואמו הייתה מורתו הראשונה לפסנתר. בגיל שתיים-עשרה עבר להתגורר במוסקבה, שם המשיך בלימודי פסנתר אצל מורה מצוין וקפדן. הלימודים היו מפרכים: אימוני הפסנתר התקיימו משעת בוקר מוקדמת עד שעת ערב מאוחרת. מדי פעם נהג המורה לערוך מפגשים של מוסיקאים ולהציג את תלמידיו הצעירים. שם התוודע רחמינינוב למלחינים מפורסמים והחשוב שבהם צ'ייקובסקי, אשר השפיע עליו רבות כמלחין. במקביל לנגינה בפסנתר החל רחמינינוב להתעניין בהלחנה, ובגיל שמונה עשרה זכה בפרס על הלחנת אופרה.

במהלך חייו כתב רחמינינוב קונצ'רטי, סימפוניות אופרות ומוסיקה לפסנתר. בשל אי יציבות פוליטית שבהמשכה פרצה מהפכת אוקטובר, עזב רחמינינוב את רוסיה לצמיתות בשנת 1917. הוא החל בקריירה חדשה כפסנתרן והרבה להופיע ברחבי אירופה וארצות הברית וזכה להצלחה מרובה, שהעניקה לו פרנסה מובטחת לו ולבני משפחתו. רחמינינוב השתקע בארצות הברית ושם נפטר.

פולקה: ריקוד זוגות פופולארי, שהיה נפוץ במאה התשע עשרה ומוצאו מבוהמיה.

משקלו זוג.

התכונות הבולטות

1. אופי: שובבי, קליל, מקפיץ, משעשע, נמרץ ומלא תנופה.
2. מנגינות ברורות וקליטות באזרחים שונים, בנויות באופן סימטרי.
3. ארטיקולציה שרובה סטקאטו.
4. סיומות מודגשות בחלק מהפסוקים.
5. מרקם הומופוני שקוף, עם ליווי "אום-פה".
6. הבחנה מובהקת בין החטיבות.

7. מבנה ברור תלת-חלקי:

A	B	C
הדינמיקה בין פיאנו למצו- פורטה	הדינמיקה פיאנו <i>p</i>	הדינמיקה פורטה <i>f</i>
הגשות	זרימה ללא הפוגה (פּרֶפְטוּאוּם מוּבִילָה) וללא הגשות	הגשות מרובות הגרמות לעצירת הזרימה
תנופות-קדמה קצרות ומהירות בכיוון עולה	תנועה גלית במהלך סְקוּבְדִּילִי ובמשפטים ארוכים	תנופות הנוצרות על-ידי קפיצות לרגיסטר גבוה
מקצבים מגוונים	צלילים בערכים קצרים (חלקי שש-עשרה)	המוטיב הריתמי חוזר

A

B

C בחלק זה המהלך המלו-ריתמי מעצים מרכיבים של החלק הראשון.

הצעות לפעילויות

1. כוריאוגרפיה המדגישה את המרכיבים הבולטים בכל חלק:

A במעגל. בכל סוף פסוקית קצרה שלוש רקיעות. בפסוק הארוך הליכה במעגל.

B ריצה חופשית בכל השטח

C מציאת בן זוג ומחיאות על כפות בן הזוג בהתאם למסומן בדוגמת התווים

2. המרת עקרונות הכוריאוגרפיה בתזמור:

בחטיבה A כלי הקשה כגון מקלות קצב או תיבות (במקום הרקיעות)

בחטיבה B כלים בעלי צליל עדין כגון פעמונים

בחטיבה C כלי הקשה כגון תופים (במקום המחיאות)

רחמנינוב

ריקוד הפולקה

מחול הונגרי מס. 6

מאת יוהנס ברהמס (1833 – 1897)

המלחין והיצירה על רקע התקופה

יוהנס ברהמס נולד בעיר הנמל המבורג אשר בגרמניה. אביו מצא את פרנסתו הדלה כנגן בתזמורת, ולימד את בנו נגינה כדי שימשיך בדרכו. יוהנס הצעיר נתגלה במהרה כפסנתרן מצוין, וכדי לעזור למשפחתו הופיע בבארים ובמסעדות, אם כי עבודה זו כלל לא נעמה לו. לעומת זאת, על שיעורי הפסנתר עם מורו הפרטי שלימד אותו להלחין ולנגן, היה אסיר תודה גם כשגדל והיה למלחין. בגיל שש-עשרה הופיע בהצלחה רבה כסולן. אחר-כך עזב את ביתו ואת אמו האהובה, שהאמינה בו ועודדה אותו תמיד, ויצא למסע הופעות עם כנר הונגרי מפורסם שחשף בפניו מחולות עם הונגריים בעלי אופי תוסס ונלהב. מאוחר יותר נפגש ברהמס עם מוסיקאים חשובים כמו המלחין שומן שהתפעל מיצירותיו ופרסם אותו בעיתון שלו.

ברהמס עבר לגור בווינה, עיר עשירה בפעילות מוסיקלית, הופיע כפסנתרן וגם כמנצח, אך בעיקר עסק בהלחנה. הוא הלחין כמאתיים שירים, יצירות רבות למקהלה, מוסיקה לפסנתר, מוסיקה להרכבים שונים, יצירות לתזמורת כמו קונצ'רטי וסמפוניות.

ברהמס אהב לקרוא על ספרות, פילוסופיה, היסטוריה ופוליטיקה, ואהב לשוחח ולדון עם חבריו האומנים והמבקרים בנושאים אלה, ועוד יותר בנושאי מוסיקה. לעתים היה חסר סבלנות במגעיו עם מבוגרים, אבל עם ילדים שיחק בהנאה, מילד, וקשר איתם יחסי חיבה ורעות.

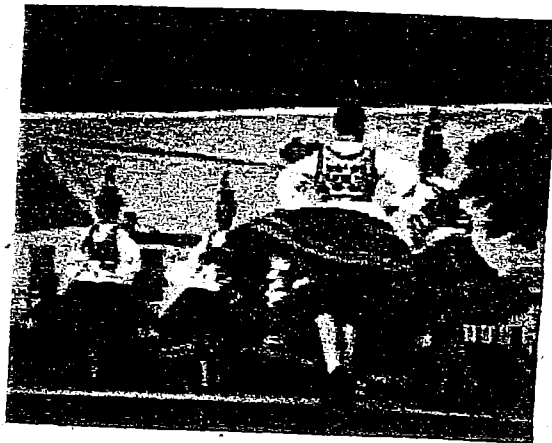
הקשר החם שלו עם שומן ועם אשתו, הפסנתרנית קלרה שומן, נשמר במהלך כל חייו. גם את ילדיהם חיבב ועיבד עבורם ארבעה-עשר שירי ילדים.

ברהמס כתב ארבע סדרות של מחולות הונגריים לפסנתר בארבע ידיים, חלק מהם עיבד לפסנתרן יחיד וחלק עיבד לתזמורת. רוב הנעימות של הריקודים הן עממיות, או צועניות (ברוח הצ'רדש), ולהן אופי נמרץ וחינוי. ייתכן שברהמס הלחין בעצמו חלק מהן.

ברקמס

ריקוד הונגרי

תכונות בולטות

1. אופי מתפרץ, תוסס, נמרץ ומפגין בטחון וגאווה.
2. כתיבה המאפשרת הצגת וירטואוזיות וברק.
3. שינויי אופי קיצוניים ומפתיעים באמצעות:
 - יצירת ציפיות שלא תמיד מתגשמות
 - חילופי מפעם קיצוניים
 - חילופי עוצמה חריפים
 - הדגשות שונות: חלקן פתאומיות וחלקן צפויות
 - חילופי מרקם: עשיר או דליל; ליווי או חיקוי; הומופוני בליווי "אום-פה" או שלשונים
4. שימוש בכלי נגישה כאלמנט אקספרסיבי
5. מהלך מלודי פשוט שניתן לשיר אותו, אם מוותרים על ביצוע הקישוטים
6. מקצבים פשוטים + סינקופות.
7. מבנה A B A :

A	B	A
a b a b c b c b	d d e e	a b a, b c b c b

חלק A דו-חלקי

a

f sf > p

b

f sf

c

f sf

חלק B :

דו-חלקי וקצר מ A, בטונליות חדשה, ובו שתי נעימות חדשות, הראשונה באופי הדור, השניה קלילה.

חלק A חוזר, אך בניגוד לפעם הראשונה ציפיות מסוימות נשברות:

1. הא' השני מופיע במפעם מהיר, בניגוד להופעתו הראשונה.

2. הסיום המורחב מצטמצם.

הצעות לפעילויות

1. הכנה לשינוי מפעם ועוצמה, ללא האזנה:

א. הקשת פעמה בתגובה למיצוח של המורה (אח"כ של מנצחים-ילדים)

במפעמים שונים ומנוגדים, החשה והאטה, קרשנדו ודימינואנדו.

2. תפיסת המבנה הגלובלי של היצירה תוך האזנה:

א. לימוד והפנמה של חלק A : הגבה בתנועה חופשית לאופי, למפעם ולהדגשות.

ב. האזנה לכל היצירה: פעילות בחלקי A, האזנה ללא פעילות לחלק B

3. הצעה לכוריאוגרפיה:

A a. בזוגות c. b. לבד, כל אחד בכיוון אישי;

צלילים על קצות האצבעות

מנואט, מתוך "מוסיקת לילה זעירה"
מאת וולפגנג אמדאוס מוצרט

המלחין והיצירה על רקע התקופה למורה ולתלמיד:

מוצרט נולד באוסטריה (זלצבורג 1756, וינה 1791), ארץ בה מדברים גרמנית. הוא החל את חינוכו המוסיקלי מיום שנולד. אביו ליאופולד היה מורו הראשון והוא אשר גילה את בנו כילד פלא מוסיקלי כבר החל מגיל שלוש. ליאופולד מוצרט היה מוסיקאי בחצר המלך, וטיפח את כישורו המוסיקלי של שני ילדיו, הבת הבכורה אנה, ווולפגנג הצעיר. ואכן וולפגנג הוכיח מגיל מאד צעיר את כישוריו המוסיקליים הן בהלחנה (בהמצאת מנגינות) והן בנגינה על פסנתר.

בהיותו ילד צעיר, החל וולפגנג לנסוע ברחבי אירופה בחברת אביו ואחותו; האחים הצעירים הטיבו לרתק ולשעשע את האצולה בנגינתם המופלאה ובפעלולים כגון: נגינה בידיים מכוסות, בעיניים עצומות ועוד.

למוצרט הייתה ילדות מפרכת רצופה במחלות תוך כדי הטלטלות בקרנות מסע על פני דרכים מסוכנות ומשובשות; אך מסעות מעין אלה נשאו פרי ואפשרו לוולפגנג הצעיר לשהות וללמוד בערים חשובות כמו לונדון, פריז, וינה, ואף לסייר בערי איטליה. בגיל תשע וולפגנג הלחין יצירה לתזמורת מלאה, **סימפוניה**, ובגיל שתיים עשרה כתב את **האופרה** הראשונה שלו (מעין מחזמר).

יצירותיו קבעו בהדרגה אמות מידה של איכויות שהיו מופת ומקור השראה לדורות רבים של מלחינים.

בזמנו נהגו המלחינים לחבר יצירות יפות ומעניינות גם **להאזנה** וגם לריקוד. הרכב ה**נגינה** הבולט ביותר היה **כלי הקשת** (כינור, ויולה, צ'לו וקונטרבס), אך מוצרט גם כתב הרבה יצירות למשפחת **כלי נשיפה מעץ** (חליל, אבוב, קלרינט, בסון). כאשר מוצרט התבגר והתפרסם, נהגו האצילים והמלכים להזמין ממנו יצירות רבות כדי לבדר את אורחיהם בנשפים ובמסיבות ערבי הקיץ שערכו בחצרות שלהם. אחד הריקודים האהובים על האורחים היה המנואט, ריקוד נעים ונוח לתנועה. **(מינואט, פרושו קטן-זעיר)**

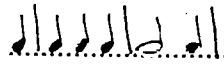
את המינואט, במשקל משולש, נהגו לרקוד בזוגות, בתנועות מאד אציליות וגאלנטיות, קוקטיות וגנדרניות, פיאה ונאה לנימוסי האורחים בימים ההם.

התכונות הבולטות של המנואט (מתוך "מוסיקת לילה זעירה")
למורה:

- 1) המנגינות ברורות, מפוסקות היטב וקליטות
- 2) המרקם ההומופוני השקוף מבליט את המנגינות
- 3) המהלך המלו-ריתמי (קו התאר והתנועה המלודית) והעוצמה מבדילים היטב בין הנושאים והרעינות המוסיקליים השונים, המשפטים והחטיבות (ראה נספח מס' 1)
- 4) האופי, המנעד הרגיסטר, הארטיקולציה והעוצמה השונים בין חטיבת המנואט וחטיבת הטריו מבליטים גבולות ברורים ביניהן, לדוגמא:

<u>הטריו</u>	<u>המנואט</u>
נפתח בארטיקולציה בלגאטו	נפתח בארטיקולציה מודגשת - במארקטו
נפתח בעוצמה שקטה	נפתח בעוצמה חזקה
באופי "מהורהר"	באופי החלטי ובטוח
במרקם שקוף ואוורירי	במרקם מלא (הומוריתמי)

מבנה הפרק:

- א. הפרק כולו בנוי משלוש חטיבות: מנואט-----טריו-----מנואט
בחטיבת המנואט שני משפטים; כל משפט חוזר ובנוי מ"פסוק פותח"
ו"פסוק סוגר"; הפסוק ה"סוגר" זהה.
- ב. המשפט המוסיקלי הראשון של המנואט הוא כאמור החלטי ובטוח באופיו; השני נפתח במהלך גלי וסיבובי
- ג. המקצב היסודי של חטיבת המנואט הוא: .....
- ד. חטיבת הטריו מתאפיינת במקצב, בעוצמה ובארטיקולציה המעניקים תחושה של זרימה, רוגע והרהור.

המבנה של הפרק:

A B A

|| : א' : א || : א' : ב || : א || : ג || : ד || : ג || : א || : א' : א

מטרות ויעדים אופרטיביים מומלצים:
ידעת היצירה על פי ההתנסויות הבאות:

1. יכולת הבעה חופשית בתנועה (בעמידה, בישיבה, במרחב) לאופי ולג'סטות של המנגינות והחטיבות השונות
2. כשר הבעה מוטורית חופשית לתחושת הפעמה והמשקל, ולהבחנת התבניות המלודיתמיות הבולטות
3. יכולת המשגה והמללה על התכונות הבולטות של הפרק דרך דיון מונחה
4. כושר ביטוי תנועתי במרחב להבחנת התכונות הבולטות של כל חטיבה ושל כל הפרק
5. יכולת השתתפות בדיון מבוקר על דגמי ה"כוריאוגרפיות" המוצגים על ידי זוגות תלמידים

הצעות לפעילויות:

ההצעות שלפניכם אינן מחייבות את הסדר ההיררכי המוצג; הן משמשות רעיונות לבניית יחידות הוראה במהלך לימוד היצירה לקראת הקונצרט, על פי רמת הגיל (כתה א', ב', ג'), על פי מאפייני הכתה והרקע ההתנסותי והלימודי שלה.

על פי ההצעות הרשומות בהמשך, התלמיד יתבקש לבצע את הפעילויות הבאות:

מתחום התנועה

- 1) להגיב בתנועת יד על אורכי הפסוקים והחטיבות ועל סיומם (מנוחה, אתנחתא) במהלך חטיבת המנואט
- 2) לנוע במרחב על פי תגובה ספונטאנית למוסיקה ולהעלות למודעות את המרכיבים המוסיקליים שבאים לידי ביטוי בתנועות השונות במהלך הפעילות
- 3) לנוע במרחב תוך סימון אורכי הפסוקים והמנוחות בכל חלקי הגוף
- 4) להתייחס אל הפסוקים החוזרים תוך הבעת שינויים בתנועה ל"פסוק פותח" ול"פסוק סוגר"

על היצירה על רקע תקופתה

- 5) להביע את תחושותיו ודעתו על אופי המוסיקה והאווירה העולה ממנה
- 6) להשתתף בשיחה על תקופתו של המלחין בעזרת תמונות / ציורים של אולמי הנשפים, תלבושות, גיגונים, תנוחות של ריקוד ועוד
- 7) להשתתף בשיחה על בסיס הצגת הרקע על חייו של המלחין (ראה נספח מס' 2)
- 8) להאזין ליצירה, להבחין בהרכב כלי הנגינה המבצע אותה ולצפות בתמונות של ההרכב הכלי (ראה נספח מס' 3)

מתחום ההמללה וההמשגה

- 9) להשוות בין החטיבות על בסיס מאפייני האופי, הרגיסטר-הגובה (על פי תחושות המצביעות על ניגודים כמו: עדין/תוקפני; חזק/שקט; בוטח/מהורהר/מרחף; ועוד)
- 10) להעשיר את "מילון המושגים והמונחים", לדוגמא:
- . תנועה מודגשת, תנועה "גלית", תנועה סיבובית, תנועה יורדת, תנועה עולה,
 - . פעמה, קצב;
 - . מנוחות, סיומות;
 - . תפקיד מלווה, תפקיד סולן.

מתחום המעקב והאוריינות

- 11) לעקוב אחר קו מתאר במהלך גראפי המתאר את חטיבת המנואט; המהלך הגראפי יוצג על ידי המורה בשקף או בריסטול; אנו ממליצים לתאר בגראף את היסודות הבולטים הבאים:
- התנועה המלוריתמית, האתנחתות, החזרות, הקישוטיות, העוצמה והאנרגיה

מכלול תחומי הדעת והמעש כסיכום של תהליך הלימוד של היצירה

- 12) להציע כוריאוגרפיה פשוטה על פי האופי, העוצמה, הארטיקולציה והמבנה של היצירה; מומלץ לאמץ בכוריאוגרפיה את המבעים והמחוות הבאים:

- הליכה זקופה, אצילית ובוטחת בפתיחת חטיבת המנואט
- קידה והשתחוות
- סיבוב מהודר
- גפנוף מטפחת; גפנוף מניפה
- כיווני הליכה שונים במרחב
- הפניית ראש אל בן/ת הזוג

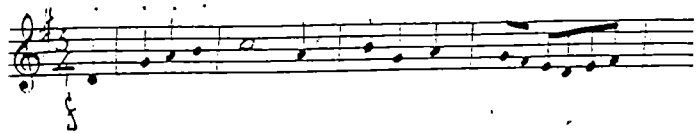
כל אלה אמורים להמחיש את המרכיבים המוסיקלים הבאים:

- צלילי הפתיחה הדרוכים של המנואט במרקם מלא
- משך החצי (בתיבה השנייה, לאחר האקדם של המנואט)
- סיומי הפסוקים והמשפטים
- הקישוטים
- הניגודים ו/ או החזרות בין המשפטים והחטיבות של היצירה

חטיבת המנואט

המשפט המוסיקלי הראשון של המנואט מורכב משני פסוקים:
פסוק "פּוּתַח" (כמעט ללא תחושת מנוחה בסיומו)

א. "פּוּתַח"

פסוק "סוּגַר" המועשר בקישוטים גלנטיים אופייניים לסגנון

ב. "סוּגַר"

המשפט השני הנפתח במעין מעבר בתנועה סיבובית

הפסוק ה"סוּגַר" את חטיבת המנואט

"סוּגַר"

חטיבת הטריו:

מוצרט

מוצרט הילד

האחות של מוצרט

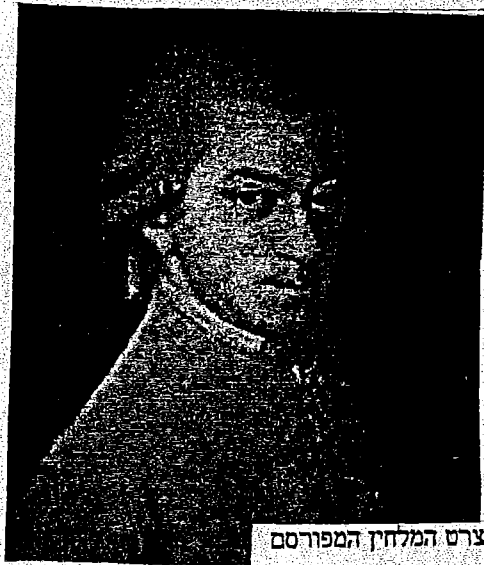
אמא של מוצרט

אבא של מוצרט

מוצרט מגן עם אחותו

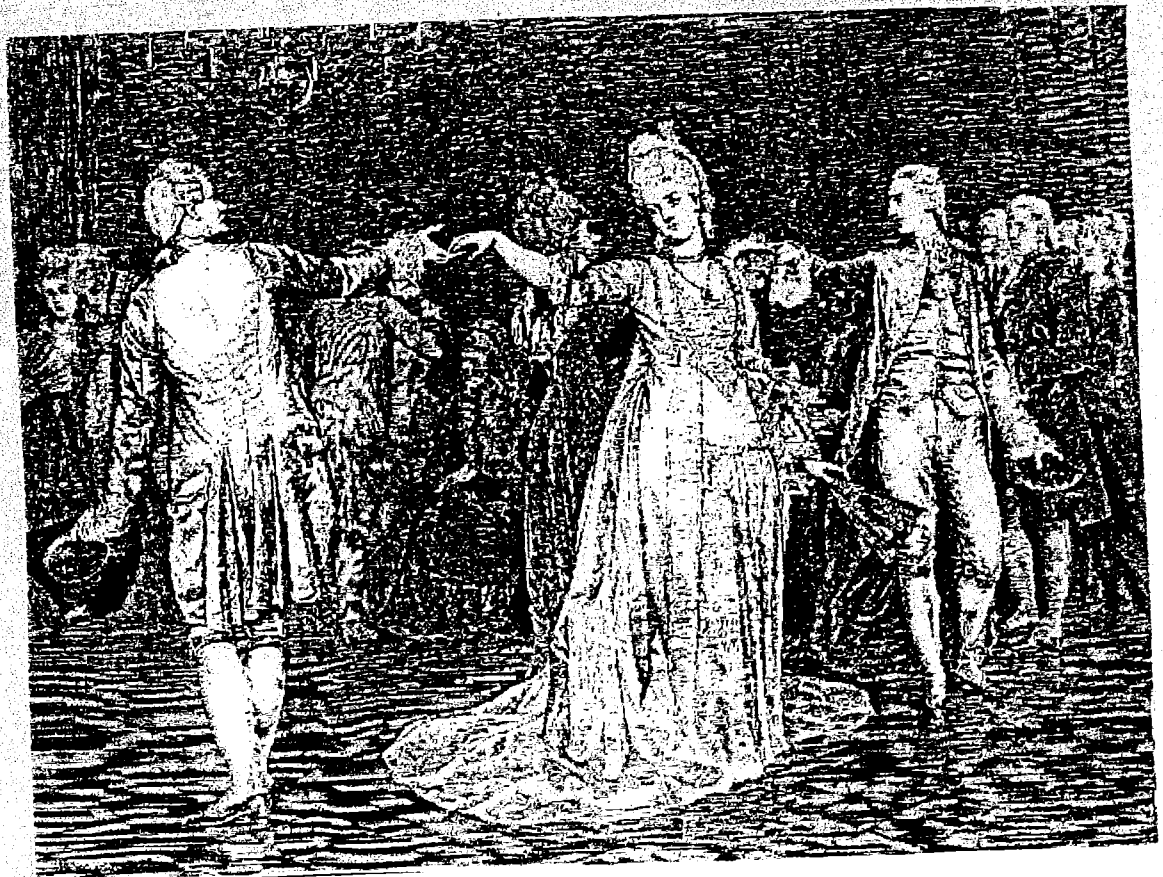

מוצרט המלחין המפורסם

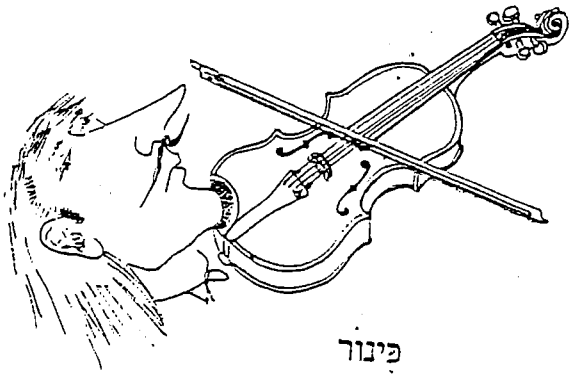
מוצרט מגן לחבריו

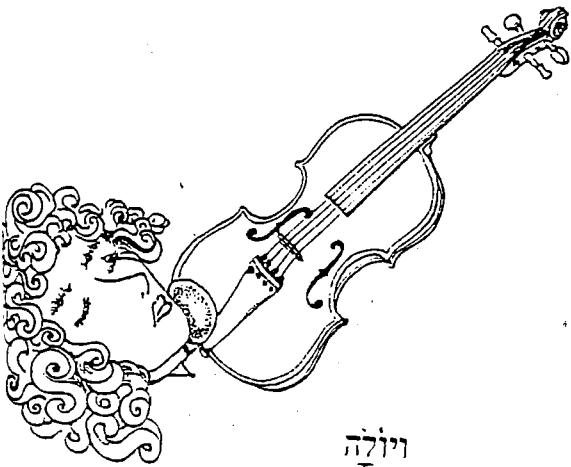
דיקוד המינואט

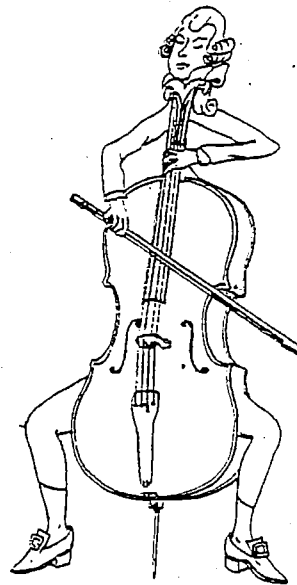
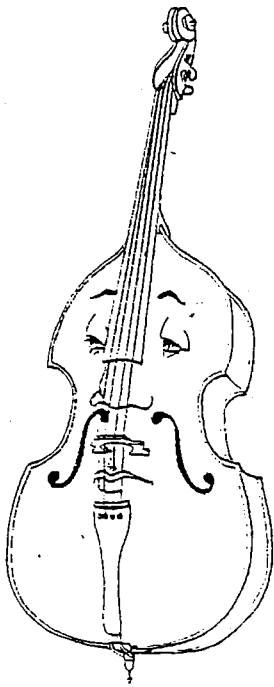
כלי קשת

פינור

ויולה

צ'לו

"צלילים על קצות האצבעות"

המוסיקה והמחול, אמנויות אוטונומיות הן בהגות הדיסציפלינרית והן בביצוע, שזורות זו בזו בקצב ובאנרגיה. הזיקה האמיצה בין עולם המוסיקה ועולם המחול מעצימה את צרופי התנועה השונים, את כיווני הכוח ואת גווני העוצמה, המתבטאים בשתי האמנויות גם יחד. כל אלה מוצאים ביטוי ביצירות של התכנית "צלילים על קצות האצבעות" המגישה מבחר מחולות מתקופת הברוק עד ימינו; הרפרטואר כולל יצירות זעירות מתחום המוסיקה האמנותית המוגדרת כמוסיקה למחול גם אם היא נועדה להאזנה בלבד, יצירות אמנותיות המושפעות ממרכיבים עממיים ממקורות מערביים, וכן מחולות ברוח עממית מן המרחב שלנו.

היצירות:

רונדו, פולונו, באדינרי, מתוך הסוויטה מס' 2 לחליל ותזמורת, מאת י. ס. באך

מנואט, מתוך "מוסיקת לילה זעירה", מאת וו.א. מוצרט

מחול הונגרי מס' 6, מאת יוהן ברהמס

פולקה איטלקית, מאת סרגיי רחמנינוב

קול דודי, מילים מתוך שיר השירים, לחן עממי

קומה אחא, מילים: יצחק שנהר, לחן: ש. פוסטולצקי

צוות המדרשה למוסיקה:

עודדה הררי

שרית טאובר

דוצ'י ליכטנשטיין

רונדו, פולונז, ובדינרי, מתוך סוויטה מס. 2 לחליל ותזמורת

מאת יוהן סבסטיאן באך (1685 – 1750)

המלחין והיצירה על רקע התקופה

באך נולד בגרמניה לפני כשלוש מאות שנים, ובודאי האזין למוסיקה כבר בעריסה, כבן למשפחה שבה כולם עסקו בנגינה. כבן עשר היה כשמתו אביו ואמו, ואז אסף אותו אחיו הגדול לביתו, דאג לו ולימד אותו נגינה.

צימאונו של באך למוסיקה לא ידע כל מעצור: הוא למד נגינה בצ'מבלו (ממשפחת כלי המקלדת) ובכינור, שר במקהלה, ומרוב להיטות להכיר עוד ועוד יצירות, העתיק בסתר, לאור נר, מן התווים השמורים של אחיו. משפחת באך נהגה להתכנס ולבלות ביחד בשעשועים מוסיקליים, בנגינה ובשירה בצוותא. (ראה נספח תמונות של באך ומשפחתו)

בגיל חמש עשרה השתכר באך למחייתו כזמר במקהלת הכנסייה, למד נגינה בעוגב הגדול של הכנסייה, ובמהרה היה לנגן עוגב מפורסם ברחבי הנסיכויות הגרמניות. ראשי כנסיות רבים הזמינו אותו לנגן מיצירותיו בעוגבים הגדולים והיפים שלהם.

באך חיבר יצירות רבות שבוצעו בטקסי הכנסייה, אך גם מוסיקה חילונית: לתזמורות קטנות וגדולות, לכלים סולניים, יצירות למקהלה ולזמרים סולנים. גם בבגרותו המשיך לחקור וללמוד יצירות של מלחינים אחרים מאיטליה, מצרפת ומגרמניה, הושפע מן הסגנונות השונים ושילב אותם ביצירותיו. באך הלחין יצירות קצרות לנגינה ולשירה והקדיש אותן לאשתו האהובה אנה מגדלנה. גם לילדיו הרבים (למעלה מעשרים) אותם לימד נגינה והלחנה, חיבר תרגילים ויצירות רבות. כמה מהם גדלו והיו למלחינים חשובים בזכות עצמם: קרל פרידריך עמנואל באך, וילהלם פרידריך באך, ויוהן כריסטיאן באך.

הסוויטה

סוויטה היא מחרוזת של ריקודים שרקדו באירופה בחצרות האצילים, במאות השש-עשרה והשבע-עשרה (ראה נספח תמונות נשף בחצר אצילים). לכל ריקוד בסוויטה יש

אופי, מקצב, ומפעכ המיוחדים לו. סדר הריקודים בסוויטה קבוע, ומציג את הניגודים שבין הכונותיהם השונות, למשל: ריקוד אטי מנוגן לאחר ריקוד מהיר. באך כתב הרבה סוויטות גם לתזמורת וגם לכלי סולן: לפסנתר, לכינור ולצ'לו. הסוויטה שנלמדה לקראת הקונצרט, שהיא השנייה מבין ארכע הסוויטות להזמורת, נכתבה עם סולו להליל (ראה נספח תמונת חליל מהקופת באך, ותמונת חליל מודרני).

ברונדו

אחד מריקודי הסוויטה שמקורו בשיר המלווה בריקוד (בימי הביניים). ברונדו מופיעות הזרות על משפט או חטיבה, לסירוגין עם אפיזודות שונות.

תכונות בולטות

1. אופי גלאנטי ומהודר.
2. מפעכ מתון.
3. אסופה של משפטים קצרים שביניהם אין ניגודים חריפים.
4. שימוש חוזר בתבנית של הפסוק הראשון באמצעות ווריאנטים שונים.

5. הפסוק הראשון כולל היגדים מוסיקליים עוקבים המנוגדים זה לזה ומשלמים זה

את זה:

עצור מול זורם

מהלך קפיצות לעומת מהלך צעדים

מנעד גדול מול מנעד מצומצם

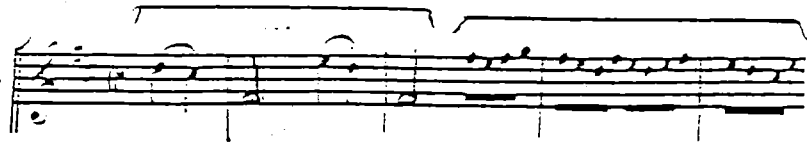
6. החליל משתלב בגוון התזמורת ברוב הלקי הפרק

הצעות לפעילויות

1. אודיונות מקצב:

א. הקטית פעמה בזמן ההאזנה

ב. הכרה תבנית המקצב הראשית: האזנה חרוכה לשתי התיבות הראשונות, והקשת המקצבים של שתי התיבות הבאות.

2. ביטוי חופשי בהנועה (במרחב) להיגדים המנוגדים המאפיינים את הפסוק הראשון.

3. מעקב אחרי מהלך הפרק: התלמידים יצביעו בכל אחד מן הרמזים, הווריאנטים והאיזכורים של תבנית הפסוק הראשון.

פולונז

הפולונז הוא ריקוד חגיגי שמקורו בחצר המלוכה הפולני. במקורו שימש לליווי תהלוכות מלכותיות חגיגיות, בהן צעדו האצילים בזוגות.

תכונות בולטות

1. אופי חגיגי ומלכותי
2. מפעם מתון
3. פיסוק ברור וסימטרי
4. משקל משולש
5. שילוב התכונות הנ"ל יוצר אווירה של תהלוכה קצבית מלכותית
6. תבנית מקצב שחוזרת שוב ושוב בווריאנטים שונים.

7. מרקם קונטרפונקטי הבנוי מבס מהלך ומקו מלודי קישוטי, בחטיבה B.

8. מבנה תלת-חלקי: פולונז – דובל (Double) – פולונז.

A	B	A
A a a, a,, a, a,,	B b b, b,, b, b,,	A a a, a,, a, a,,

הדובל בהשוואה לפולונז

מרקם מלא	מרקם שקוף
חליל וכל כלי הקשת	חליל וקבוצת הצ'לו
לחליל ולכינורות תפקיד זהה.	לחליל תפקיד סולו
מנגינה שירחית	מנגינה אלתורית ומקושטת ובבס
	מנגינת הפולונז

הצעות לפעילויות

1. ביטוי בתנועה לאופי ולפיסוק:

א. בניית כוריאוגרפיה: הכיתה תנוע בתהלוכה בצעדים אציליים ומלכותיים: הילדים יסתדרו בטורים, בכל טור שישה ילדים. כל ילד יוביל את הטור שלו במהלך אחד משה משפטי הפולונז, ובסיום המשפט יעבור לסוף הטור.

במהלך הדובל הילדים ימתינו ויאזינו, תוך כדי שמירה על הסדר בטורים.

ב. העברת שרביט או כל אביזר המזוהה עם נשף אצילים בהתאם לפיסוק. ניתן לביצוע בישיבה: הסולן הנושא את השרביט הולך לפי אופי המוסיקה ובסוף המשפט מוסר את השרביט לסולן חדש.

2. דיון המתייחס למעמד הסולני של החליל בדובל.

3. התמצאות באוריינות: מעקב (בזמן ההאזנה) אחר קו המקצב של תפקיד הבס בדובל, בעזרת המורה.

|| וו | תת | תת | תת | תת | תת | תת | תת | תת | תת ||

באך

באך מנגן עם הבנים שלו

נשף בחצר האצילים

הבאדינרי

הפרק המסיים את הסוויטה מס' 2 לחליל ותזמורת, הוא מן המרשימים ביותר בספרות המוסיקה לחליל. הממד הוירטואוזי וזה הלירי-שירתי הפכוהו לפופולארי החל מ"תחייתה המחודשת" של המוסיקה של באך במהלך המאה ה-19. הפרק הינו ביטוי מובהק לשאיפת טיפוח הוירטואוזיות, ה"על-טבעי" כמאפיין מרכזי בתקופת הבארוק; ואמנם מראשית המאה ה-17, עם עליית המוסיקה האינסטרומנטאלית, ובניית כלי נגינה חדשים ומחודשים, עולה וגוברת הנטייה להלחנה מוסיקה וירטואוזית שתעצים אתאפשרויות הפקת-הצליל, את ממדי כלי הנגינה ואת היכולות הטכניות של המבצעים.

מקור השם באדינרי צרפתי; באדינרי, פרושו קטע גנדרני והיתולי. בסוויטות של המאה ה-18 זוהה השם באדינרי עם סוג של מוסיקה מהירה ומשעשעת. ואכן בסוויטה מס' 2 לחליל ותזמורת, הבאדינרי מפגין את קלילותו וזריזותו של החליל ללא הרף, כיאה למצלולים האמורים להוביל לשיאים מרשימים ובכך לחתום את היצירה כולה.

תכונות בולטות:

- (1) אופי נמרץ, קליל וזריז
- (2) טמפו מהיר מאד
- (3) תבניות מקצב הבנויות על משכים קצרים
- (4) הגדים מוסיקליים באורכים שונים חדורי אנרגיה ומוטוריקה מתמדת (perpetuo mobile) המטשטשים את האתנחתות והמנוחות הצפויות(ראה נספח פרטיטורה, מתיבה 1 עד ראשית תיבה 3; מאמצע תיבה 3 עד אמצע תיבה 5; סוף תיבה 7 עד ראשית תיבה 11)
- (5) יסוד הסקוונצה כמרכיב מרכזי הבונה ומגלגל כל תבנית או מוטיב
- (6) התכונות שנמנו עד כה משמשות בסיס למאפיין המרכזי של היצירה, קרי, יסוד הוירטואוזיות; יצירה הדורשת מן המבצע כושר ומיומנות נגינה גבוהים ומפותחים אופי קליל וזריז

מטרות ויעדים:

- הכרת יסוד הוירטואוזיות ועמידה על המרכיבים המצויים ביצירה שמחייבים כושר נגינה מאד גבוה ומפותח (טמפו מהיר, משכים קצרים, הגדים ארוכים ומיעוט במנוחות ברורות)
- הכרת המוטיבים המלודיתמיים הבולטים במהלכים סקוונציאליים
- העלאת המודעות להקבלה בין הקף המנעד והרגיסטר של החליל ובין הרגיסטר והמנעד המנוצלים ביצירה

הצעות לפעילויות:

1) לפני ההאזנה הראשונה:

מאחר ופרק זה הותם את הסוויטה כולה, ראוי להעלות שאלות מפתח הנוגעות לציפיות לגבי מאפייני הריקוד המסיים יצירה רב-פרקית.

2) לאחר ההאזנה הראשונה:

דיון מסכם על הציפיות ועל מידת מימושן

3) לפני ההאזנה שנייה:

העשרת אוצר המושגים והמונחים בתהליך מיפוי התכונות הבולטות של הפרק, על פי מפתח מרכיבים מתחום הגובה והרגיסטר, המפעם, הארטיקולציה, המשך-המקצב . ניתן לערוך את המיפוי על דרך העמדת ניגודים בכל אחת מן הקטגוריות, כמו למשל: משכים ארוכים?----משכים קצרים?----- משפטים ארוכים בתפקיד החליל?-----משפטים קצרים בתפקיד החליל?-----הפרק נפתח בצלילי לגטו?-----הפרק נפתח בצלילי סטקטו?-----

4) לאחר ההאזנה השנייה:

רישום ומיקוד התכונות הבולטות בידי המורה על הלוח

5) תרגולת בפיתוח שמיעה על המוטיב המרכזי הפותח

התמקדות במהלך האקורד המינור היורד במנעד של אוקטבה: (התרגיל יכול להרשם על פי נקודות גובה -קו מתאר- או על פי רישום תווים בחמשה)

סי—פה דיאז—רה—סי

- שירה על ההברה לה ועל פעמות שוות, בעזרת נגינת המורה במטלופון
- שירת כל צליל על שתי שמיניות, בעזרת המורה המנגן בפסנתר
- שירת כל צליל על פי התבנית המקצבית המקורית (שמינית ושני חלקי שש עשרה)
- שירה חוזרת של כל צליל על פי התבנית המקורית כאשר המורה מוסיף בנגינה את צלילי המהלך המקביל היורד:

מומלץ לבצע את התרגיל על כל הופעה חוזרת של המוטיב, במרכזים טונאליים וסקוונציאלים שונים, כפי שזה עולה מן היצירה

6) גילוי, זיהוי והכרת המוטיבים המלוריתמיים העיקריים והמהלך הסקוונציאלי שלהם על פי מעקב בתרשים גראפי של היצירה (ראה נספח לתלמיד מס' 1):
המורה עוקב אחר התרשים שעל הלוח (בבריסטול או בשקף), התלמידים צופים; לאחר מכן התלמידים עוקבים אחר התרשים בתנועת יד באוויר ובהנחיית המורה

7) דיון ותכנון בקבוצות על דרכי בניית תנועה (במרחב או בישיבה), על פי המסקנות שהופנמו בשלבי ההאזנה הקודמים ותוך הקפדת התכונות הבולטות שנלמדו

8) צפייה מבוקרת על כל שתי קבוצות הממחישות את עבודות התנועה של הפרק

9) דיון על תוצרי העבודות ומידת זיקתם אל התכונות הבולטות של הפרק

Partial view of musical notation from the previous page, showing staves with notes and dynamic markings like "forte".

Badinerie.

Badinerie.

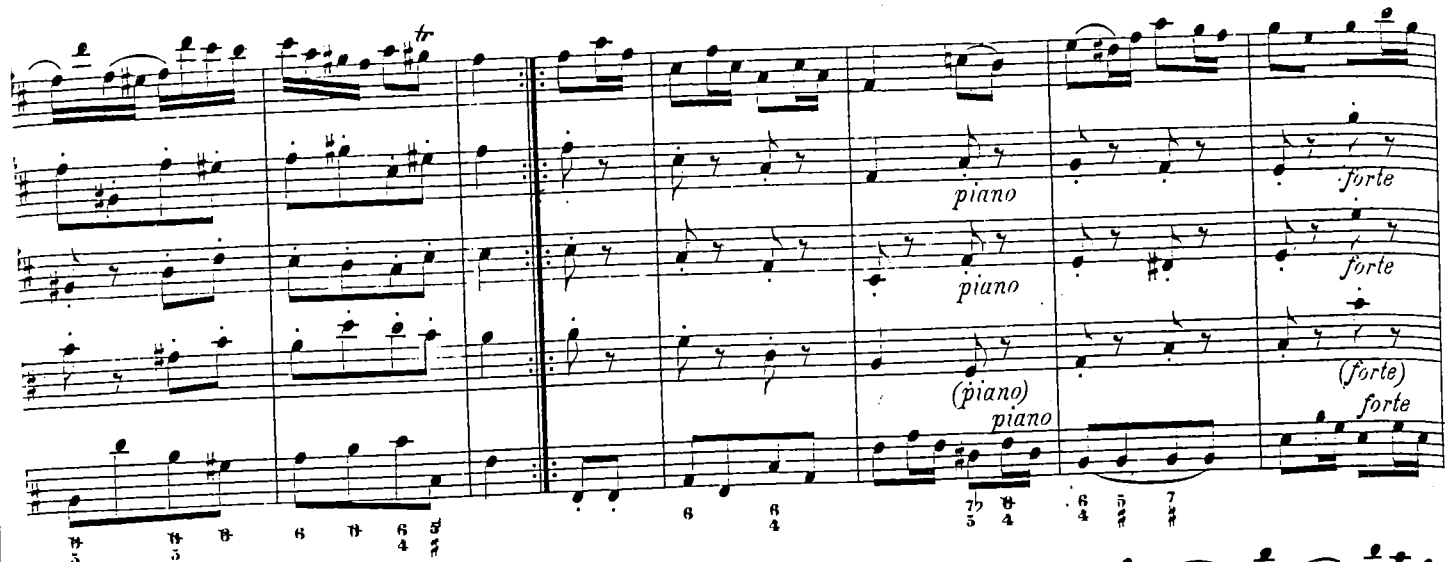
staccato

tr

7 4 6 7 4 2 6 7 7 6 6 4

2 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5 5

Detailed description: This block contains the main musical score for the piece "Badinerie". It consists of multiple staves of music. The top staff is in treble clef, and the bottom staff is in bass clef. The music is written in 2/4 time. The score includes various notes, rests, and performance instructions such as "staccato" and "tr" (trills). There are also some numbers written below the staves, possibly indicating fingerings or measure numbers.

First system of musical notation. It consists of five staves. The top staff has a trill (tr) above it. The second and third staves have dynamics markings: *piano* and *forte*. The fourth staff has dynamics markings: *(piano) piano* and *(forte) forte*. The bottom staff contains figured bass notation: 7 5, 7 5, 6 4, 6 4, 6 4, 6 4, 7 5, 6 4, 6 4, 7 5, 6 4, 7 5.

Second system of musical notation. It consists of five staves. The bottom staff contains figured bass notation: 6 5, 6 4 3, 6 4 2, 6, 6 5, 4 2, 6, 6 4, (6 5), 6 4 3.

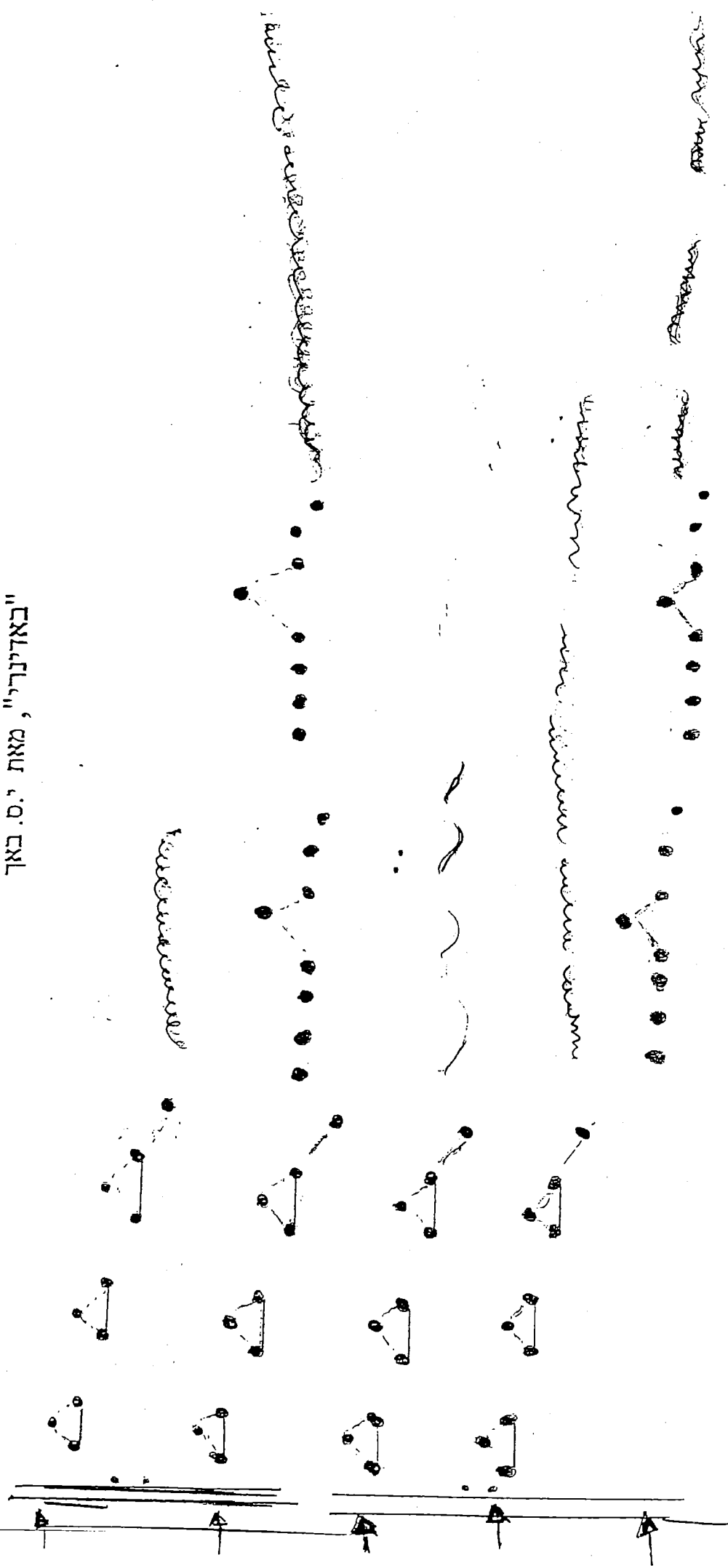

Third system of musical notation. It consists of five staves. The top staff has trills (tr) above it. The bottom staff contains figured bass notation: 6 5, 6 4 3, 6, 6 4 3, 6 5, 6 5, 7 4, 4 4 6.

Fourth system of musical notation. It consists of five staves. The second and third staves have dynamics markings: *piano* and *forte*. The fourth staff has dynamics markings: *(piano) piano* and *(forte) forte*. The bottom staff contains figured bass notation: 6 5, 6 4 3, 6, 6 4 3, 6 5, 6 5, 7 4, 4 4 6.

"באדנירני", מאת י.ס. באך

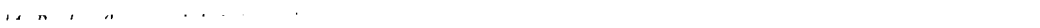
(b)

(c)

(d)

SAMBUCCA / HANS. U. STAEPS

תכונות בולטות:

אופי: חיוני, אנרגטי, זורם והומוריסטי.

חלופה דינאמית של היגדים השונים באופיים ובמהלכם המלודייתמי

טמפו: מהיר

גוון: הרכב הליליות

משקל: חילופים בין $2/4$ $3/8$

מבנה: חמש הטיבות שונות (A,B,C,D,E), המקושרות ביניהן באמצעות מוטיבים

משותפים

פיסוק: א-סימטרי

מרקם: חילופים בין מרקמים : אונסון, הומופוני, והומוריתמי

סולמיות: חילופים בין מודוסים.

במלודיה ניתן להבחין בשלושה מוטיבים שמהווים אבני יסוד בכל החטיבות של היצירה:

מוטיב 1. - מהלך סולמי בקוינטה

מוטיב 2. - קפיצה של קוורטה

מוטיב 3. - סינקופה

היג 3 ראשון היג 3 שני

Straif und Samen

(Die Takte 1-3 und 6-8 werden von der Sopranflöte erst bei der Wiederholung dieses Teils gespielt.)

A

הפיסוק: זוגות היגדים קצרים ומנוגדים.

הראשון ערני, עשיר בהתרחשויות מוסיקליות קטנות ובמצב רוח

מבודח.

השני החלטי, בצליל פועם ומהיר בסטקטו, ומשכו הקצר מפתיע.
 המרקם: הניגוד בין ההיגדים מתבטא גם בהבדלי המרקם: הראשון באוניסון, השני
 בהומורתמיות.

הסולמיות: השאלה במז'ור בעליה, התשובה עם גוון מינורי בירידה.
 מבנה: זוג היגדים אחד מאוגד לפסוק שאלה, והזוג הבא לפסוק תשובה.

B

פתיחה בהיגד מוסיקלי נחרץ - קוורטה בירידה, ומענה בלגטו רך, במהלך סקונדלי דמוי
 לולאה.

The musical score for section B consists of four staves. The top staff is the vocal line, starting with a sharp, rhythmic descending quartet. The second and third staves are piano accompaniment, with the second staff featuring a soft, legato response. The bottom staff is a bass line with trills. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like 'tr'.

הפיסוק: שני פסוקים דומים החוזרים פעמיים, השני מורחב בהיגד "הנחרץ"
 המרקם: הומוריתמי.

C

היגד נרחב במהלך סולמי "מסחרר"; המשכו הסקוונציאלי בגוון מבריק של חלילית
 סופרן. שני מענים מקוצרים מובילים אל נקודת מתח המסתיימת בטרייל בצלילים גבוהים.
 ההיגד הסולמי משתרע על מנעד קווינטה ואחר-כך על מנעד אוקטבה.
 המרקם: הומופוני, הליווי בסגנון "אומ-פה".

D

תחושת אנרגיה מתפרקת מאפיינת את הפסוק היורד בקפיצות קטנות. האנרגיה מובילה אל סיום באוניסונו בטרייל מתוח וגבוה.

המהלך המלודי רובו בקפיצות (מרווחים גדולים מסקונדות) - בניגוד לסולמיות של החטיבה הקודמת.

הפיסוק: פסוק אחד ממושך.

ריתמוס עשיר בסינקופות

המרקם: הומוריתמי, המרווחים שבין הקולות קבועים.

E

חטיבת קודה

הצפייה לסיום היצירה מתבדה. לאחר אתנחתא- אווירה רגועה בציטוט של הפסוק הראשון ביצירה. לקראת סיום האנרגטיות מתחדשת: אזכור חוזר ונשנה של הקוורטה מחטיבה B, ולבסוף - הצהרה על סיום בטרייל גבוה.